HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

והא דתניא חייב בשגגת שבת וזדון מלאכות (ה) (ו) (דשבתות כגופן דמיין) דקסבר ג אין ידיעה לחצי שיעור אלא ד לרבא דאמר ס"ל לר"ע דשבתות כגוף אחד הן בשלמא הא דתניא חייב משכחת לה בין בזדון שבת ושגגת מלאכות דשבתות כגוף אחד הן ובין בשגגת שבת וזדון מלאכות דקסבר אין ידיעה לחצי שיעור ואלא הדתניא פטור במאי מוקמת לה לא בחדא ולא בחדא אמר לך רבא רבן גמליאל ס"ל כר' אליעזר דאמר שבתות כגופן דמיין ג והא מדקתני ומודה רבן גמליאל מכלל דפליגי אאחרנייתא אי אמרת בשלמא כר' עקיבא ס"ל היינו דפליגי בשגגת שבת וזדון מלאכות דרבן גמליאל סבר אין ידיעה לחצי שיעור ד ומודה רבן גמליאל בזדון שבת ושגגת מלאכות שהוא פטור אלמא שבתות כגופן דמיין אלא אי אמרת רבן גמליאל כר' אליעזר במאי אי בשגגת שבת וזדון מלאכות אפילו רבי אליעזר כרבן גמליאל ס"ל דאין ידיעה לחצי שיעור דתניא הכותב שתי אותיות בשתי שבתות אות אחת בשבת זו ואות אחת בשבת זו ר' אליעזר מחייב ה ואלא באחת על האריג חיובי מחייב ג) דתנן ר"א אומר א האורג שלשה חוטין בתחלה ואחד על האריג חייב (ב) אמר רבא מכלל דפליג בחדא ז) דתניא הוציא חצי גרוגרת וחזר והוציא חצי גרוגרת בהעלם אחת חייב בשתי העלמות פטור רבי יוסי אומר ב בהעלם אחד ט ברשות אחד חייב בשתי רשויות פטור דר' גמליאל בת"ק ור' אליעזר כרבי יוסי ת"ש אמר לו חייב על כל אחת ואחת מק"ו ומה נדה שאין בה תוצאות הרבה [כו'] בשלמא לרב חסדא דאמר שגגת שבת וזדון מלאכות בעי מינה דימים שבינתים מי הויין ידיעה לחלק או לא היינו דקאמר ליה ומה נדה אלא לרבא דאמר זדון שבת ושגגת מלאכות הוא דבעי מינה דשבתות אי כגופן דמיין ואי לא ליתני נדות אמר לך רבא תני נדות שמואל תני נדה רב אדא בר אהבה תני נדה רב נתן בר אושעיא ט אמר תני נדות ולרב חסדא דאמר שגגת שבת וזדון מלאכות הוא דבעי מינה דימים שבינתים מי הויין ידיעה לחלק יא ואי לא נדה מאי ימים שבינתים הויין ידיעה לחלק איתי בה אמר רבא יכגון שבא עליה וטבלה וראתה וחזר ובא עליה וטבלה יב וחזר ובא עליה דטבילות הויין כימים שבינתים ת"ש הבא על הקטנות יוכיח בשלמא לרבא היינו דקתני קטנות אלא לרב חסדא מאי קטנות קטנות דעלמא מתניתין דלא כהדיו תנא דתניא א"ר שמעון בן אלעזר לא כך יג שאלו ר' עקיבא לרבי יד אלעזר אלא כך שאלו הבא על אשתו נדה וחזר ובא טו על אשתו נדה בהעלם אחת מהו חייב אחת על בולן או חייב על כל אחת ואחת אמר ליה חייב על כל אחת ואחת מקל וחומר ומה שבת שאין בה אלא אזהרה אחת שהוא מוזהר על השבת והשבת אינה מוזהרת עליו חייב על כל אחת ואחת נדה שיש בה שתי אזהרות שהוא מוזהר על הנדה ונדה מוזהרת עליו אינו דין שהוא חייב על כל אחת ואחת טז אמרו לו לא אם אמרת בשבת שיש בה תוצאות הרבה יז תאמר בנדה שאין בה תוצאות הרבה יח לחטאות הרבה אמרו לו הבא על הקטנות יוכיח שאין בה תוצאות הרבה יט וחייב על כל אחת ואחת כ אמרו לו לא אם אמרת בקטנות שכן גופן מוקלקן כא אמרו לו הבא על הבהמה יוכיח שאין גופן מוקלקן וחייב על כל אחת ואחת אמרו לו הבהמה כנדה:

הדרן עלך אמרו לו

ספק כב אכל חלב ספק לא אכל ואפילו אכל ספק יש בו כשיעור וספק אין מלאכות בהעלם אחד: **על הבהמה.** גימטרא דהיכא על אחת: **בהמה.** מיבעיא ליה כנדה: **הדרן עלך אמרו לו**

ספק כג אכל חלב ספק אם מתוך שתי אחיכות הרבה הוא: **חלב.** מפרש בגמרא [ע"כ] מר אמר שתי אחיכות אחת ומר אמר שתי מתיכות: **ואפילו אכל.** כגון שקבוע שומן הוא וחמ"כ נודע לו שהוא (ה) חלב חלב **ספק** כד יש בו כזית ספק אין בו:

ר"ג כתנא קמא. (ג) וקשה דממי קמתני בת"ק דלר"ג העלמות אינן מחלקות שהרי כפשטה (ג) מניעו למימר דהא ת"ק קתני בשתי העלמות פטור: **אמר** לו הבא על בהמה אין נופין מוהקלקין. וה"ה דמי למימר נמי יוכיח שהרי ר"ע מחייב על כל אחת ואחת (ד) אלא שמע מרכזותיו (ה) נמי רק בהמה לכך נקט ליה:

הדרן עלך אמרו לו

ספק אכל חלב. ומיירי בשאר שומן דמי היה קבוע שהוא שומן דמי יודע שהוא ספק חלב היכי מיירי קבוע הא (ו) אפילו אכל ספק ספק

מוסף רש"י

אין ידיעה לחצי שיעור. אלמי מלי שיעור ועדע לי שהוא ידיעה למלק, דאם תזי ואכל מלי שיעור מלטרפין (לעיל יב:). **ר"א אומר.** אמת לפחות שיעור אחד שאינו נאמנו בחצות מלאכות דמנן אחם אי מוטין (שבת קה.). **האורג שלשה חוטין בתחלה.** אם זו מחילת אריגתו של בגד, ואחד על האריג. אם מוסיף חוט על האריג שיעורו בתחת, דמלטרף עם האחר (שם). **בהעלם אחת חייב.** אלא נודע לו בינתים שהוא אחת, דאילו בשתי מלאכות הם אחד. ב"ש ל' עלמה שהוא בה מלי בהוגעת לחצון, לפחות עלמו הוא מאחרון (שם נו:). **בשתי רשויות.** ואמרינן ב"ש ל' אלא שם הספק בעיקם (שבת 9.). **כשמי** ב"ש ל' המולגים זה מזה, **פטור.** לכשהוא מחלקות ש"ל (ב"ב שם).

הדרן עלך אמרו לו

שיטה מקובצת

(ה) תיבות דשבתות כגופן דמיין נמחק: (ו) אלא לרבה וכב"ל בכל הענוד: (ג) עיין בחדושין. (ד) שיעור ור' עקיבא סבר יש ידיעה לחצי שיעור: (ה) אלא באחת על האריג ופי' ומודה ר"ג דקתני בעלמא קאי (וה"ג [וה"ק] ר"ג לר"א אע"ג דפליגינא עלך באחת על האריג דאת מיפטרת ליה ואנא מחייבנא ליה בהא מודינא שאם כתב אות אחת בשבת זו ואות אחת בשבת זו דפטור וא"ת אמאי פטור והלא הוסיף אות אחת על הכתב הוא ויש לומר דמשכחת לה דפטור דכתב בשני קלפים אות אחת על קלף זה ואות אחת על הכתב בקלף אחר. תוס': אלא באחת על האריג חייב ואם כתב אות אחת בחול ואות אחת בשבת אצל אות ראשונה חייב וכן נמי בשתי שבתות ואפ"ה מודה הוא בשתי שבתות בענין אחר דפטור היכי דלא הוי אחד על האריג כמו בזדון שבתות ושגגת מלאכות וכתב אות אחת בשבת זו ואות אחת בשבת האחרת על אחת [פי' על קלף אחר עכ"ת]. הרא"ש ז"ל: אלא אמר רבה (אות א' נמחק) לעולם אימא לך מודה ר"ג דקתני אמר אר' אליעזר אע"ג דפליגינא עלך בעלמא בדין חילוק ב' רשויות דאת פטרת ואנא מחייבנא בהא מודינא לך בכתב אות אחת דפטור: דר"ג ת"ק. דלית ליה רשויות מחלקות ולא ממש כוותיה ס"ל דאילו הת"ק סבר העלמות מחלקות ואילו ר"ג סבר דאין ידיעה לחצי שיעור ואילו ר' אליעזר שמעינן ליה דס"ל אין ידיעה לחצי שיעור כדתניא לעיל בכותב שתי אותיות בשתי שבתות כו': (ו) אחד לרשות אחד: (ז) תיבת אמר נמחק: (ח) לחלק אי לא אות ר' נמחק: (ט) וטבלה וראתה וחזר: (י) כך שאל רבי עקיבא לרבי אליעזר אלא כך שאל הבא על אשתו נדה נמחק: (יא) ואחת אמר לו אות ר' נמחק: (יב) הרבה ותחצאות הרבה אמר לו: (יג) הרבה ותחצאות הרבה:

(ה) ר"ס מ"ג, ג) [לעיל יב: וס"ע], ג) [לקמן יט:] שבת קה:, ד) שבת פ. כ"ב עה:, ה) [ל"ל אלעזר], ו) [ל"ל אמר ר"ע וכ"ל לקמן].

הגהות הב"ח

(א) גמ' וזדון מלאכות דאף דשבתות כגופן דמיין: (ב) שם ואמר על המ"מ מיב רבא אמר מלכלל: (ג) ר"ש ד"ה אלא וכו' במתקלת דר"א מחייב וכו' לחצי שיעור ופרוך לה כ"ל וכ"ל: (ד) ד"ה אלא בשתא וכו' לחצי קאמר ובבא ר"ש נמי מיובי מחייב ס"ל ואח"כ מ"ש רבה אמר לעולם: (ה) ד"ה ומודה וכו' נודע לו שהוא אלא כ"ל ותיבת אלא נמחק:

רבינו גרשום

מעילה על כל אחת ואח', וקא קשיא ליה מה לאוכל דין שהוא חייב על כל אחת ואחת שכן נהנה אבל שוחט אינו נהנה: אלא האוכל שאלו האוכל נותר מה' זבחים כה: ועל לא הודע שלהן. היינו אם ספק לו אם אכל חמש תחיכות נותר בה' המחורין בה' העלמות צריך להביא חטאת על כל אחת ואחת משום דלדברי הכל יודעות מלחקות וכן נמי [אם ספק לו אם אכל] אשם תלוי על כל אחת ואחת: מה' זבחים אפי' בהעלם אחד מבביא חטאת על כל אחת ואחת ועל לא הודע כו': כללו של דבר כו': אבל אכל אכל כו': האי אבל אכל ה' תחיכות מזבח אחד בחמשה המחורין לפני דריקת דמים חייב על כל אחת ואחת משום מעילה דברי הכל היא. והא דקאמר לפני דריקת דמים משום ללאחר דריקה אין בו מעילה שכבר יש בו שעת היתר לכהנים: ז)זאילו על ספיקן. של מעילות על ספק אם אכל בה' המחורין לפני דריקת דמים מביא אשם תלוי [לא] קתני: מני הא. סיפא אי נימא ר' עקיבא היא ניתני נמי סיפא בר': אלא לאו ר' יהושע היא. דרשא דבריחיה וסיפא דקתני בחמש ה' תחיכות מזבח אחד בחמש העלמות מביא ה' חטאות הא ה' תחיכות מזבח אחד בחמש המחורין בהעלם אחד אינו מביא אלא חטאת אחת: אלמא קיבלה ר' יהושע להא תשובה מר' עקיבא דאינו מביא אלא חטאת אחת: לישנא אחרינא. מדקתני ריישא חמש תחיכות מזבח אחד בהעלם אחד בה' המחורין אינו חייב אלא אחת אלמא קיבלה ליף נותר ממעילה ש"מ קיבלה מיניה: אלא אדרבה מסיפא. מצית ליף דלא קיבלה מיניה דקתני [מה'] זבחים חייב על כל אחת ואחת דגופין מחלקין וה"ה דתמחורין מחלקין אפילו בזבח אחד אלמא ליף נותר ממעילה ש"מ לא קיבלה מיניה: אלא מאי אית לך למימר תנאי היא. הא דר' יהושע דאיכא תנא דקסבר דקיבלה מיניה וההוא תנא היינו דר' יוסי בר' יהודה ור' שמעון דמתניתין דאיכא תנא דסבר דלא קיבלה מיניה והיינו ת"ק: ואפי' תימא נמי כולה ר' עקיבא. לא אמר כולה דוקא דהא קא אבל אכל ה' תחיכות כר'. לא מיתוקמא כר' עקיבא דאמרן אלא להכי קאמר כולה דבין ריישא דבריחיה ובין ר' יוסי בר' יהודה דבזבחים מביאין על כל אחת ואחת הא מזבח אחד בחמשה המחורין אינו מביא אלא אחת היינו נמי כר' עקיבא: והאי תנא נמי דאבל אכל נמי ר' עקיבא אלא דסבר לה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא: סבר לה כוותיה בחדא בהעלמות דנותר מזבח אחד בחמש המחורין דאינו מביא אלא אחת: ופליג עליה. דבמעילה ופסק מעילות דלא תנא ועל ספיקן מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת: היכי דמי ה' תחיכות ה' המחורין דכי אכלן בה' המחורין בחייב: אמר שמואל כאותה ששנינו ג' דברים בעולה מצטרפין הבשר והחלב והיין והסולת והשמן היינו נסכין ומנחה שקריבין עם העולה ומדאיצטרף למימר מצטרפין לכזית לחייב ש"מ דכל אחד המחורי בפני עצמו ואפי' הכי אמר אכל מכל חד כזית לחייב חמשה דאי לא הוויין ה' המחורין לא איצטרף למימר מצטרפין דשיעור הכזית דמצטרפין: חזקיה אמר. אפי' תימא בעולה עצמה בלא יין וסולת ושמן משכחת בה' המחורין כגון שאכל מה' אברים של עולה חשיב ה' המחורין: ריש לקיש אמר אפילו באבר אחד. משכחת לה ה' המחורין בכחף דיש בו ה' עצמות אחד פס רגל היד והשני עצם השוק שעליו העצם הזורע שניתן לכהנים והבריחי היא העצם שקורין עגול הוא שעל גביו והחמישי הוא כך הכחף: כגון שאכל אפילו חד אבר בה' מיני קדירה. כגון מקצת אחד עם כרישין ומקצת אחד עם כרוב ומקצת אחד עם לפתות ומקצת שם תרדין ומקצתן עם קטנית: בה' מיני טעמים. כגון צלי ומבושל ושלוק ומתובל ומטוגן: הנושה מלאכות הרבה בשבתות הרבה מעין מלאכה אחת. היינו כגון אב ותולדותיו או שעשה תולדות של אב מלאכה אחת היינו מעין מלאכה אחת: ומה נדה שאין בה כר.

כלומר מה אם הנדה שאין בה תוצאות הרבה לחטאות הרבה היינו שאין בה עניינן הרבה אם אבות מלאכות לחייבו חטאות הרבה ואין לה תולדות אין בה אלא חיוב בלבד ואעפ"כ חייב על כל ביאה וביאה שבת שיש בה תוצאות הרבה לחטאות כגון ל"ט אבות מלאכות ותולדות דאין מספר: תאמר בשבת שאין בה אלא אזהרה אחת שהוא מוזהר על השבת בלבד ואין השבת מוזהרת עליהן והן אין דעדיין ק' בלבד ואין השבת מוזהרת עליו): א"ל הבא על הקטנות

(ו) ע"כ אין לפף טו ע"כ